

प्रदेश लोक सेवा आयोग, प्रदेश नं.२
कृषि सेवा, लाईभस्टक पोल्ट्री एण्ड डेरी डेभलपमेण्ट समूह, अधिकृत नवौ तहको खुला र अन्तर सेवा
प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

यस पाठ्यक्रमलाई दुई भागमा विभाजन गरिएको छ ।

भाग १ – लिखित परीक्षा

भाग २ – अन्तर्वार्ता

पूर्णाङ्क : २००

पूर्णाङ्क : ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

पत्र	विषय	खण्ड	प्रश्न संख्या	अङ्क भार	परीक्षा प्रणाली	समय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क
प्रथम	प्रशासन र व्यवस्थापन र सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय	(क) प्रशासन र व्यवस्थापन	१०	१०×५=५०	छोटो उत्तर	१.३० घण्टा	५०	४०
		(ख) सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय	५	५×१०=५०	लामो उत्तर	१.३० घण्टा	५०	
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी प्राविधिक विषय		४	४×१५=६०	विश्लेषणात्मक समीक्षा	३ घण्टा	१००	४०
			२	२×२०=४०	विश्लेषणात्मक र समाधानमूलक उत्तर			

- प्रथम पत्र खण्ड (क) को लागि एउटा मात्र उत्तरपुस्तिका हुनेछ भने प्रथम पत्र खण्ड (ख) र द्वितीय पत्रका प्रत्येक प्रश्नका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरु हुनेछन् ।
- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुन सक्नेछ ।
- यथासम्भव प्रश्नहरु नेपालको सन्दर्भमा सोधिने छन् ।
- समस्या समाधानका उत्तर आवश्यकता अनुसार निम्नानुसार चार भागमा विभाजन गरी प्रस्तुत गर्नुपर्नेछ ।
(क) पहिलो भागमा समस्याका पहिचान ।
(ख) दोस्रो भागमा समस्या समाधानका लागि मौजुदा सरकारी नीति र कार्यक्रम ।
(ग) तेस्रो भागमा समस्या समाधानका लागि सुझाव ।
(घ) चौथो भागमा सुझाव कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने ठोस तरिका ।
- यस पाठ्यक्रममा जेसुकै लेखिएको भएतापनि पाठ्यक्रममा परेका ऐन, नियमहरु परीक्षाका मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेका सम्झनु पर्दछ ।
- पाठ्यक्रम लागु मिति: २०७८।०२।२२ गते देखि ।

प्रथमपत्र खण्ड (क) प्रशासन र व्यवस्थापन

अङ्क — ५०

१. राज्य र सरकार
 - १.१ व्यवस्थापिका, कार्यपालिका र न्यायपालिका बीचको अन्तरसम्बन्ध
 - १.२ सार्वजनिक नीति तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन
 - १.३ विद्यमान नेपालको संविधान
 - १.४ संघ, प्रदेश र स्थानिय तह बीचको अन्तरसम्बन्ध र समन्वय
२. सार्वजनिक प्रशासन
 - २.१ सार्वजनिक प्रशासनको अवधारणा
 - २.२ कर्मचारी प्रशासनका आधारभूत पक्षहरु
 - २.३ आर्थिक प्रशासन- बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन
३. व्यवस्थापन
 - ३.१ व्यवस्थापनको अवधारणा
 - ३.२ व्यवस्थापनमा नेतृत्व, उत्प्रेरणा, नियन्त्रण र समन्वयको महत्व
 - ३.३ व्यवस्थापन सूचना प्रणाली
४. विकासका आयामहरु
 - ४.१ विकास प्रशासनका अवधारणा
 - ४.२ विकासमा जनसहभागिता
 - ४.३ आवधिक योजना
 - ४.४ दिगा विकास
 - ४.५ विकेन्द्रीकरण
 - ४.६ गरीबी निवारण
 - ४.७ सुशासन
 - ४.८ विकासमा गैरसरकारी संस्थाको भूमिका
 - ४.९ जनसंख्या र बसाईसराई
५. लोकतन्त्र र मानव अधिकार
 - ५.१ लोकतन्त्र र समावेशीकरण
 - ५.२ कानुनी राज्य
 - ५.३ मानव अधिकार
 - ५.४ लैंगिक सवाल (Gender Issues)
 - ५.५ आरक्षण र सकारात्मक विभेद
 - ५.६ प्रतिनिधित्वको सिद्धान्त र समानुपातिक प्रतिनिधित्व
 - ५.७ निर्वाचन प्रणाली, निर्वाचन चक्र, निर्वाचन व्यवस्थापन
६. नेपाली समाज र यस्को बनोट
 - ६.१ नेपालका विविध जात/जाति/वर्ग/समुदायहरुको सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक र धार्मिक अवस्था र रहनसहन
 - ६.२ आदिवासी, जनजाती, मधेशी, दलित, अपाङ्ग र महिलाहरुको वर्तमान अवस्था, उत्थानका प्रयासहरु, समस्या, समाधान र सम्भावनाहरु

- समाप्त -

प्रथमपत्र खण्ड (ख): सेवा सम्बन्धी सेवा सम्बन्धी

पूर्णाङ्क: ५०

- १ पशू सेवालाई प्रत्यक्ष असर पार्ने ऐन, नियमावली तथा नीति निर्देशनहरू
 - १.१ पशू स्वास्थ्य तथा पशू सेवा ऐन, २०५५ र पशू स्वास्थ्य तथा पशू सेवा नियमावली, २०५६
 - १.२ पशू वधशाला तथा मासू जांच ऐन, २०५५ र पशू वधशाला तथा मासू जांच नियमावली, २०५७
 - १.३ दाना ऐन, २०३४ र दाना नियमावली, २०४१
 - १.४ कर्जा सुरक्षण नियमावली, २०५५
 - १.५ पशूधन सुरक्षण नियमावली, २०५६
 - १.६ चालू आवधिक योजनाले निर्दिष्ट गरेको पशू सेवा सम्बन्धी नीति, रणनीति र कार्यक्रमहरू
 - १.७ दीर्घकालीन कृषि योजना (Agriculture Perspective Plan)
 - १.८ Livestock Master Plan and Dairy Master Plan
 - १.९ विऊ विजन ऐन, २०४५
 - १.१० राष्ट्रिय कृषि अनुसन्धान तथा विकास कोष संचालन कार्यविधि, २०५८
 - १.११ नेपाल कृषि अनुसन्धान परिषद विनियम २०४९
 - १.१२ पशू सेवासंग सम्बन्धित संस्थान, बोर्ड, परिषद तथा समितिहरूको व्यवस्था र सो सम्बन्धित ऐन र तिनको कार्यक्षेत्र ।
- २ पशू सेवालाई असर पार्ने अन्य ऐन, नियमावली तथा नीति निर्देशनहरू
 - २.१ स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन, २०५५ तथा नियमावली अन्तर्गत पशू सेवासंग सम्बन्धित (परिच्छेद, दफा तथा उपदफा) प्रावधान तथा व्यवस्थाहरू
 - २.२ प्रदेश निजामती सेवा ऐन, २०७७, प्रदेश नं.२
 - २.३ निजामती सेवा ऐन, २०४९ र निजामती सेवा नियमावली, २०५०
 - २.४ नेपाल कृषि सेवा (गठन, समुह तथा श्रेणी) विभाजन र नियुक्ति नियमहरू, २०५१
 - २.५ आर्थिक कार्य विधी ऐन, २०५५ र नियमावली, २०६४
 - २.६ सहकारी ऐन, २०४८ र सहकारी नियमावली, २०४९
 - २.७ कृषि विकास बैंक ऐन, २०२४
 - २.८. प्रदेश निजामती सेवा ऐन, २०७७, प्रदेश नं.२ र स्थानिय सरकार संचालन ऐन, २०७४
- ३ वातावरणसंग सम्बन्धित ऐन, नियमावली तथा नीति निर्देशनहरू
 - ३.१ वातावरण संरक्षण ऐन, २०५३ र वातावरण संरक्षण नियमावली २०५४
 - ३.२ पशू सेवा विषयसंग सम्बन्धीत वातावरण नीति र निर्देशिका
 - ३.३ जैविक विविधता सम्बन्धी महासन्धि, नेपाल राजपत्र (माघ ४, २०५०) र त्यससंग सम्बन्धित अन्य नियम र संशोधनहरू
 - ३.४ विरुवा संरक्षण ऐन, २०२९ र विरुवा संरक्षण नियमावली, २०३१

- समाप्त

द्वितीय पत्र: समूह सम्बन्धी

पूर्णाङ्क: १००

1. INTRODUCTION
 - 1.1 Relation of livestock with agriculture, forestry and environment
 - 1.2 Statistics on livestock and livestock products
 - 1.3 Present status of livestock research and development
 - 1.4 Livestock credit and insurance
 - 1.5 Province no.2, Live Stock Development infrastructure and statistics.
2. ANIMAL NUTRITION
 - 2.1 Feeds and feeding standards for each livestock and poultry species
 - 2.2 Nutritional contents of different species of pasture, fodder, fodder trees including indigenous species, agricultural and industrial by-products
 - 2.3 Different methods of nutritional analysis of livestock feeds and fodder
 - 2.4 Computation of ration for different livestock and poultry species
 - 2.5 Minerals, vitamins and trace elements requirement for different species of livestock and poultry - their sources and deficiency syndromes
 - 2.6 Utilization of crop and industrial by-products in poultry and livestock
3. PASTURE AND FODDER
 - 3.1 Classification of different types of pasture and fodder species
 - 3.2 Indigenous species of pasture and fodder found in different parts of Nepal
 - 3.3 Different species of pasture, fodder and fodder trees - Cultivation and management practices
 - 3.4 Rangeland management practices in different parts of the country
 - 3.5 Different methods of forage conservation and their nutritive values
 - 3.6 Seed production of different pasture and fodder species
4. LIVESTOCK BREEDS, BREEDING AND REPRODUCTION
 - 4.1 Description (Breed characteristics, habitat, productivity) of different species of exotic and indigenous livestock and poultry
 - 4.2 Sire evaluation for selecting the elite bulls
 - 4.3 Genetic parameters for the selection of livestock and poultry maintained for different purposes
 - 4.4 Breeding principles
 - 4.5 Methods of selection
 - 4.6 Quantitative genetics of livestock and poultry (gene, cell division, chromosome number, genotype, phenotype, breeding values, hybrid vigour, sex linkage, dominance and recessive gene etc.),
 - 4.7 Anatomy of male and female reproductive organs of different species of livestock and poultry
 - 4.8 Different types of reproductive hormones and their functions
 - 4.9 Different Stages of Reproduction and Estrous cycles
 - 4.10 Reproductive disorders and their corrective measures
 - 4.11 Collection, processing, evaluation and storage of warm and frozen semen
 - 4.12 Artificial insemination technique
 - 4.13 Pregnancy diagnosis technique

5. LIVESTOCK AND POULTRY MANAGEMENT
 - 5.1 Classification and identification of livestock and poultry
 - 5.2 Housing and space requirement of different livestock and poultry
 - 5.3 Casting technique
 - 5.4 Different types of record maintenance of farm animals and poultry
 - 5.5 Management of different stages of animal (young, pregnant, production, breeding, dry etc)
 - 5.6 Hatchery management
 - 5.7 Commercial poultry breeds
6. LIVESTOCK EXTENSION
 - 6.1 Social mobilization, gender integration and group dynamics
 - 6.2 Pocket package program
 - 6.3 Capacity building of farmers and extension staffs
 - 6.4 Participatory approach in planning, implementation and monitoring from grass-root level
 - 6.5 Public-private/NGO/CBOs partnership program
 - 6.6 Different types of communication system
 - 6.7 System learning approach
7. AGRO-PROCESSING AND MARKETING
 - 7.1 Physiology of milk secretion and composition of milk and milk products
 - 7.2 Hygienic milk production
 - 7.3 Handling, processing and quality management of milk and milk products
 - 7.4 Manufacture and marketing of different dairy products
 - 7.5 Hygienic meat production
 - 7.6 Handling, processing and quality management of meat and meat products
 - 7.7 Manufacture and marketing of different meat products
 - 7.8. Marketing network of live animal
 - 7.9 Egg, wool, hides and skins, bones etc marketing system

----0----